

GUIA PER A LA PROTECCIÓ DE LES DADES PERSONALS

Els drets de les persones consumidores

Amb el suport de:

Unió de Consumidors
de València

GENERALITAT
VALENCIANA
Conselleria d'Innovació,
Indústria, Comerç i Turisme

Unió de Consumidors
de València

📍 Plaça Baró de Cortes, s/n
(Mercat de Russafa Interior, 2ª Planta)
46006 València

✉ valencia@consumidoresvalencia.org

🖱 www.consumidoresvalencia.org

☎ 96 373 71 61

GUIA PER A LA PROTECCIÓ DE LES DADES PERSONALS

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Què són les dades personals?	5
3. Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD)	5
4. Drets bàsics de les persones consumidores	7
5. Consells per a protegir les dades personals	11

1. INTRODUCCIÓ

En el món actual en què vivim i la societat digital en la qual ens trobem, les nostres dades s'han convertit en un recurs de gran valor per a multitud d'empreses i serveis. Per això, cada vegada que autoritzem les nostres dades en botigues i establiments, naveguem per internet, realitzem una compra en línia, usem xarxes socials o ens registrem en qualsevol aplicació, cedim les nostres dades, sense ser moltes vegades conscients de fins quan o com poden ser tractades.

Esta cessió (autoritzada de manera presencial amb la firma manuscrita o digital o amb la mera acceptació o consentiment), pot servir per a rastrejar la nostra navegació per internet, rebre publicitat personalitzada o visualitzar anuncis sobre cerques recents, articles o programes favorits o basat en el nostre historial de navegació.

No obstant això, pot ser que després de la cessió d'estes dades rebem informació no desitjada, com a publicitat reincident, repetició excessiva d'anuncis o, fins i tot ser víctimes d'intents d'estafa fraudulentes o accessos no autoritzats a les nostres dades bancàries.

Per això, com a persones consumidores i usuàries responsables, tenim l'obligació de protegir les nostres dades i informació personal, i podem decidir com, quan i per a quina finalitat desitgem que es registren les nostres dades.

En este marc, destaquen la protecció de dades personals i el dret a l'oblit, els dos reconeguts i regulats tant per la legislació espanyola com per la normativa europea.

Amb l'elaboració d'esta guia pretenem acostar a tota la ciutadana, de manera clara i senzilla, la informació més rellevant sobre la protecció de dades personals, a fi de prendre consciència de la importància que tenen les dades personals i els drets que totes les persones tenen per a exercir la seua protecció.

2. QUÈ SÓN LES DADES PERSONALS?

Una dada de caràcter personal és tota aquella informació que es referix a una persona física identificada o identificable, és a dir, des del seu nom i cognoms, fins a qualsevol altra que revele informació sobre els seus hàbits, preferències o forma de vida.

La protecció de dades és un dret fonamental de la ciutadania, arrel·legat en la Declaració Universal de Drets Humans, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides en 1948.

L'article 8.1, de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i l'article 16.1 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE) estableixen que tota persona té dret a la protecció de les dades de caràcter personal que el concernisquen.

El seu objectiu és establir un marc de garanties que faci possible l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats de l'ésser humà i amb la finalitat d'impedir que l'ús de la informació personal pugui utilitzar-se indiscriminadament en contra d'estos drets i llibertats inherents a l'ésser humà.

3. AGÈNCIA ESPANYOLA DE PROTECCIÓ DE DADES (AEPD)

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades és l'organisme públic encarregat de garantir que es respecten els drets de les persones en matèria de privacitat i tractament de dades personals. En països com Espanya, esta funció recau en l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD), mentre que en altres països existix una autoritat equivalent.

L'AEPD actua com a supervisora del compliment de la normativa de protecció de dades —inclòs el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD) a la Unió Europea— per part d'empreses, administracions públiques i organitzacions. La seua labor consistix a vigilar que les dades personals es tracten de manera legal, transparent i segura.

3.1. QUÈ POT FER PER LA CIUTADANIA?

1. Garantir l'exercici dels drets de protecció de dades

- Accés a les dades que posseïx una entitat.
- Rectificació d'informació incorrecta o desactualitzada.
- Supressió, conegut com a dret a l'oblit.
- Oposició al tractament amb determinats fins, com publicitat.
- Portabilitat de les dades a altres servicis.

2. Investigar possibles vulneracions

L'agència té capacitat per a obrir investigacions, requerir informació a empreses o administracions i adoptar mesures correctores. Si es demostra un ús indegut de les dades, pot ordenar la seua eliminació i imposar sancions econòmiques.

3. Oferir orientació i recursos

Este organisme també desenrotlla una labor informativa, proporcionant guies, recomanacions i ferramentes que faciliten tant a les persones com a les organitzacions comprendre i complir la normativa.

4. Actuar davant pràctiques abusives o comunicacions no desitjades

L'agència pot rebre denúncies per:

- Enviament de comunicacions comercials no sol·licitades.
- Ús de dades sense consentiment.
- Deficiències en la gestió de cookies.
- Filtracions o bretxes de seguretat que afecten les persones usuàries.

4. DRETS BÀSICS DE LES PERSONES CONSUMIDORES SOBRE LES DADES PERSONALS

La normativa de protecció de dades permet que totes les persones puguem exercir, davant el responsable del tractament de les seues dades, els drets d'accés, rectificació, oposició, supressió ("dret a l'oblit"), limitació del tractament, portabilitat i de no ser objecte de decisions individualitzades.

4.1. DRET D'ACCÉS

És el dret que una persona té a dirigir-se a la persona responsable del tractament de les seues dades per a conèixer si s'estan tractant o no dades personals que el concernixen i l'accés a la següent informació:

- a) La finalitat del tractament.
- b) Les categories de dades personals de què es tracte.
- c) Les persones destinàries o categories de persones destinàries a les quals es van comunicar o seran comunicades les dades personals, en particular persones destinàries en tercers o organitzacions internacionals.
- d) Termini previst de conservació de les dades personals o, de no ser possible, els criteris utilitzats per a determinar este termini.
- e) Existència del dret a sol·licitar de la persona responsable la rectificació o supressió de dades personals o la limitació del tractament de dades personals relatives a la persona interessada, o a oposar-se a este tractament.
- f) Dret a presentar una reclamació davant una autoritat de control.
- g) Quan les dades personals no s'hagen obtingut de la persona interessada, qualsevol informació disponible sobre el seu origen

4.2. DRET DE RECTIFICACIÓ

Este dret permet obtenir la rectificació, sense retard injustificat, la persona responsable del tractament d'aquelles dades personals que siguin inexactes.

Tenint en compte la finalitat del tractament, comprén el dret al fet que es completen les dades personals que siguin incomplets, fins i tot mitjançant una declaració addicional o aportant documentació que justifique la inexactitud o el caràcter incomplet de les dades.

Formulari web AEPD:

<https://www.aepd.es/documento/formulario-derecho-de-rectificacion.pdf>

4.3. DRET D'OPOSICIÓ

Dret que permet sol·licitar a la persona responsable al fet que realitzi un tractament de les dades personals en els següents suposats:

Quan siguin objecte de tractament basat en una missió d'interés públic o en l'interés legítim, inclòs l'elaboració de perfils:

- La persona responsable deixarà de tractar les dades llevat que acredite motius imperiosos que prevalguen sobre els interessos, drets i llibertats de la persona interessada, o per a la formulació, l'exercici o la defensa de reclamacions.

Quan el tractament tinga com a finalitat el màrqueting directe, inclosa també l'elaboració de perfils anteriorment citada:

- Exercit este dret per a esta finalitat, les dades personals deixaran de ser tractats per a estos fins.

4.4. DRET DE SUPRESSIÓ "DRET A L'OBLIT"

La persona interessada tindrà dret a obtenir sense dilació indeguda de la persona responsable del tractament la supressió de les dades personals que el concernisquen, quedant esta obligada a suprimir sense dilació indeguda les dades personals quan concórrega alguna de les circumstàncies següents:

- a) Si les dades personals ja no són necessaris en relació amb la finalitat per les quals van ser arreplegades o tractades.
- b) Si el tractament de les dades personals s'ha basat en el consentiment que es va prestar a la persona responsable, i es retira el mateix, sempre que el citat tractament no es base en una altra causa que ho legitime.
- c) Si s'ha comunicat l'oposició al tractament de les dades personals en exercir el dret d'oposició.
- d) Si les dades personals han sigut tractats il·lícitament.
- e) Si les dades personals han de suprimir-se per al compliment d'una obligació legal establida en el Dret de la Unió o dels estats membres que s'aplique a la persona responsable del tractament
- f) Si les dades personals s'han obtingut en relació amb l'oferta de servicis de la societat de la informació esmentats en l'article 8, apartat 1 (condicions aplicables al tractament de dades de les persones menors en relació amb els servicis de la societat de la informació).

A més, el Reglament General de Protecció de Dades, en regular este dret el connecta d'una certa forma amb el denominat "dret a l'oblit", que és el dret d'una persona a sol·licitar l'eliminació de les seues dades personals d'internet (cercadors, xarxes socials) o de bases de dades, quan ja no són rellevants o necessaris, fins i tot si la publicació original va ser legítima.

No obstant això, este dret no és il·limitat, de tal forma que pot ser factible no procedir a la supressió quan el tractament siga necessari per a l'exercici de la llibertat d'expressió i informació, per al compliment d'una obligació legal, per al compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits a la persona responsable, per raons d'interès públic, en l'àmbit de la salut pública, amb finalitats d'arxiu d'interès públic, fins d'investigació científica o històrica o fins estadístics, o per a la formulació, l'exercici o la defensa de reclamacions.

Formulari web AEPD:

<https://www.aepd.es/documento/formulario-derecho-de-supresion.pdf>

4.5. DRET DE LIMITACIÓ

És el dret que té la persona interessada a obtenir de la persona responsable del tractament la limitació del tractament de les dades quan es complisca alguna de les següents condicions:

- a) La persona interessada impugne l'exactitud de les dades personals, durant un termini que permeti a la persona responsable verificar l'exactitud d'estos.
- b) El tractament siga il·lícit i la persona interessada s'opose a la supressió de les dades personals i sol·licite en el seu lloc la limitació del seu ús.
- c) La persona responsable ja no necessite les dades personals per a la finalitat del tractament, però la persona interessada les necessite per a la formulació, l'exercici o la defensa de reclamacions;
- d) La persona interessada s'haja oposat al tractament en virtut de l'article 21, apartat 1, mentre es verifica si els motius legítims de la persona responsable prevalen sobre els de la persona interessada.

4.6. DRET DE PORTABILITAT DE LES DADES

És el dret que qualsevol persona té a rebre les dades personals que li incumbisquen, que haja facilitat a una persona responsable del tractament, en un format estructurat, d'ús comú i lectura mecànica, i el dret a transmetre'ls a una altra persona responsable del tractament sense que ho impedisca la persona responsable al qual li'ls haguera facilitat.

5. CONSELLS PER A PROTEGIR LES DADES PERSONALS

A continuació, s'enumeren una sèrie de recomanacions a fi de garantir la protecció de dades personals i que han de ser tinguts en compte per a evitar que les dades puguin ser utilitzats incorrectament.

1. Crear contrasenyes fortes i úniques per a cada compte en línia. És recomanable no compartir contrasenyes i canviar-les regularment. D'esta manera, es protegeix la informació emmagatzemada en elles.
2. Usar l'autenticació de dos factors quan estiga disponible amb la finalitat d'agregar una capa addicional de seguretat a estos comptes d'usuari.
3. Utilitzar ferramentes, com a extensions del navegador que permeten bloquejar anuncis i rastrejadors que fan servir algunes pàgines web o aplicacions VPN, amb la finalitat de forçar el xifratge de la informació que es transmet mentre es navega per internet.
4. Limitar la informació personal que es compartix. Per a això, és aconsellable no revelar o exposar informació delicada, com la ubicació, direcció personal, número de telèfon, costums o detalls financers en xarxes i aplicacions si no és absolutament necessari.
5. Evitar pràctiques de risc, perquè la informació traslladada no acabe en mans de persones desconegudes o que puga fer un ús indegut del seu contingut.
6. Revisar la configuració de privacitat dels servicis que s'usen i ajustar les opcions per a limitar qui pot visualitzar la informació personal d'una persona.
7. No compartir informació personal en llocs web que no siguen segurs o dels quals no tinguem informació suficient sobre el tractament de les dades personals.
8. Mantindre les aplicacions informàtiques i mòbils actualitzades perquè no t'afecten possibles vulnerabilitats conegudes que puguin afectar la teua privacitat o seguretat.
9. No respondre correus o missatges que sol·liciten dades personals i verificar sempre l'autenticitat dels llocs web abans de facilitar informació delicada.
10. Desconfiar de perfils que en xarxes socials realitzen preguntes personals o sol·liciten dades o informació financera, ens oferisquen participar en inversions o ens sol·liciten compartir claus o contrasenyes d'aplicacions i xarxes socials, encara que provenguen de perfils coneguts, sense abans verificar l'autenticitat de qui ens sol·licita la informació.

Unió de Consumidors
de València

Plaça Baró de Cortes, s/n
(Mercat de Russafa Interior, 2ª Planta)
46006 València

valencia@consumidoresvalencia.org

www.consumidoresvalencia.org

96 373 71 61

Amb el suport de:

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Innovació,
Indústria, Comerç i Turisme